

EREDMÉNYESSÉG ÉS TÁRSADALMI BEÁGYAZOTTSÁG (TÁMOP 3.1.1. / 4.2.1.)

Imre Anna – Ercsei Kálmán

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet

2014. november 6–8.

A kutatásban közreműködik:

Imre Nóra, Berényi Eszter, Ercsei Kálmán,
Pusztai Gabriella, Bocsi Veronika, Cseh Györgyi,
Expanzió Kft., Szociográf Kft.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kutatás célja

A 2013/2014-es tanévben bevezetett jogszabályi változásokkal összefüggő **intézményi válaszok** feltárása és elemzése, különös tekintettel a **tanulói eredményességre** és **esélykülönbségekre** gyakorolt rövid távon is mérhető hatásokra.

1. A délután tizenhat óráig tartó iskolai nap bevezetése;
2. A pedagógusok munkaidejének átalakítása (32 órás bent tartózkodás);

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

27. (2) Általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a *foglalkozások legalább tizenhat óráig tartsanak*, továbbá tizenhét óráig – vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben – gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről. Az általános iskola e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként is működhet.

55. (1) Az iskolában – kivéve, ha az intézmény e törvény rendelkezéseinek megfelelően egész napos iskolaként működik – *az igazgató a tanulót a szülő kérelmére felmentheti* – az általános iskolában tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól.

A kutatás kérdései és feltevései

A kutatás kérdései:

A megvalósítás, az implementáció nézőpontjából:

- milyen fogadtatásban részesültek, és hogyan valósulnak meg a gyakorlatban eltérő helyzetű intézmények életében,
- az intézkedés következtében milyen területeken figyelhető meg rövid távon (egy tanéven belül) mérhető változás.

A tanulói eredményességre gyakorolt hatás szempontjából: az intézkedés hozzájárul-e...

- a tanulással töltött idő növekedéséhez;
- a pedagógusok tanulókkal és egymással való kapcsolatának szorosabbá válásához;
- a tanulói eredményességhez/eredménytelenség csökkenéséhez eltérő helyzetű iskolákban?

A kutatás feltevései és alkalmazott elméleti keretei

Feltételezésünk szerint...

A két jogszabályi változás hatásában összefügg.

A **délutáni tanulás bevezetésével** összefüggő változás **megvalósítás** folyamatai és a változás mértéke összefügg...

- az intézmények korábbi gyakorlatával, valamint az intézkedés céljának, lehetőségeinek, feladatainak értelmezésével (pl. Spillane et al. 2002, Coburn 2001)
- a vezetés, ill. a tanárok közti kapcsolatok jellemzőivel (pl. Spillane 2009, Talbert 2010)
- a tanulást támogató intézményi gyakorlat kialakulásával (pl. Schon 1973)
- a helyi kontextusok jellemzőivel (pl. Bermann-McLaughlin, 1978, Coburn et al. 2008)

Az intézkedés tanulói **eredményességre, esélykülönbségekre** gyakorolt hatása összefügg...

- az intézményen belül töltött időkeret növekedésével (Patall et al. 2010)
- tanulói tanulást támogató gyakorlatok létével, kialakulásával
- a szereplők közti kapcsolat szorosabbá válásával, tanárok közti együttműködésekkel, társas tanulás formáival (Coleman 1988, Talbert 2010)
- a helyi kontextusok jellemzőivel (Hargreaves, A. 1985)

A kutatás módszerei

Irodalomfeldolgozás:

nemzetközi tapasztalatok feltárása (pl. kiterjesztett iskolák, teljes szolgáltatást kínáló iskolák), elméleti keret kialakítása

Másodelemzések készítése: OKM 2012/2013, TALIS 2008, ...

Kérdőíves adatfelvétel két körben:

Három eltérő helyzetű térség általános iskoláinak körében:

1. Adatfelvétel: főváros, vidék1, vidék2 (2013/2014 – 1. félév)
2. adatfelvétel: vidék1, vidék2 (2013/2014 – 2. félév)

Esettanulmányok készítése: 7 db

Főváros: 2 általános iskola

Vidék1: 2 általános iskola

Vidék2: 2 általános iskola

Vidék3: 1 általános iskola

A két adatfelvétel mintája (2013/2014-es tanév)

	1. adatfelvétel				2. adatfelvétel		
	Bpest	vidék1	vidék2	összes	vidék1	vidék2	összes
3.o. tanuló	108	187	108	403	201	102	303
3.o. szülő	171	232	110	513	226	105	331
5.o. tanuló	204	347	299	850	256	302	558
5.o. szülő	310	364	294	968	211	276	487
8.o. tanuló	182	359	277	818	227	216	443
8.o. szülő	215	333	291	839	210	228	438
pedagógus	173	193	182	548	153	137	290
igazgató	6	11	17	34	11	15	26
adatlap	6	11	15	32	11	12	23
Összesen	1375	2037	1593	5005	1506	1393	2899

Másodelemzések célja és kérdései

Cél: az érintett témakörökben országos szintű tendenciák feltárása a **tanulói eredményesség** (ill. a pedagógusi eredményességérzés) vonatkozásában

Elemzési kérdések:

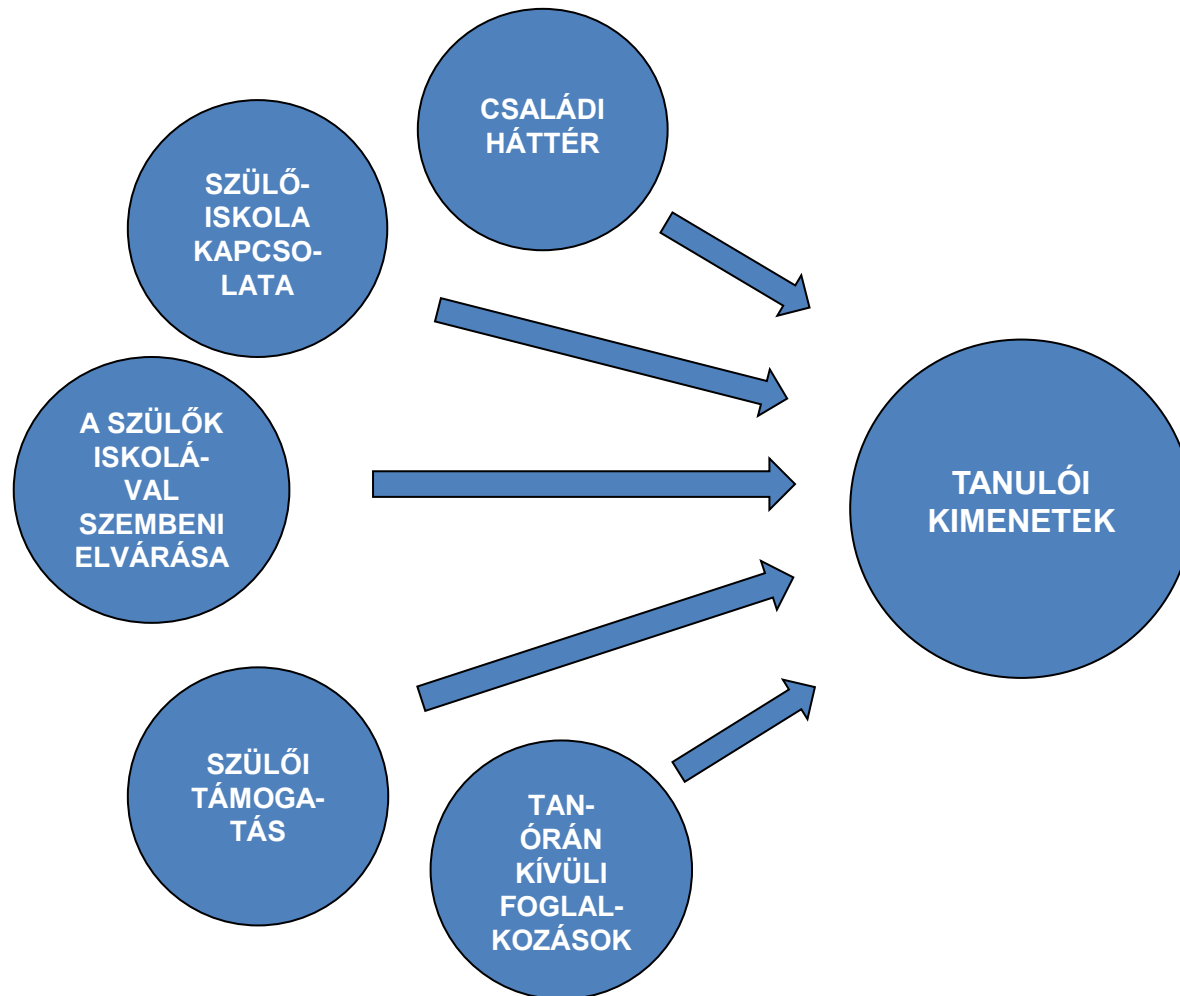
OKM 2013 adatok másodelemzése

- a szülők iskolázottságán túl a tágabb értelemben vett *tanulási környezet egyes tényezői (szülői, iskolai támogatási formák) képesek-e befolyásolni pozitív irányban a tanulási kimeneteket?*
- mekkora eltérések vannak eltérő iskolázottságú szülők gyermekeinek iskolai eredményessége között az egyes *kimenetek* tekintetében?
- mekkora az alacsony iskolázottságú szülők gyermekeinek iskolai hátránya?
- mérsékelhetőek-e ezek az eltérések különböző támogatási formákkal, és ha igen, hogyan és milyen mértékben?

TALIS 2008 kérdések:

- A pedagógusok eredményességérzése összefügg-e az együttműködések alakulásával?

OKM 2013 – A családi háttér és a tanulási környezet egyes tényezői és a tanulói kimenetek közötti összefüggés

A másodelemzések célcsoportjai, témakörei és adatforrásai

	OKM (2013) 8. évf. (N=71.252)	TALIS (2009) (N=2.934)
Pedagógusok		Eredményességérzés Tanulókkal való munka, kapcsolat Vezetővel való kapcsolat Kollégákkal való együttműködés
Tanulók	Tanórán kívüli tanulásban való részvétel Szülői támogatási formák, szülő-iskola kapcsolat Évisméltés, OKM-eredmények, továbbtanulási szándék	

OKM 2013 – Néhány eredmény

- A szülői iskolázottság és a kimenetek közötti összefüggés közel lineáris → magasabb szülői iskolázottsággal jobb tanulói kimeneti eredmények járnak együtt.
- A szülői iskolázottság két szélsőkategóriájára koncentrálnak azt figyelhettük meg, hogy a családi háttér az áttekintett folyamatváltozók és továbbtanulási tervek közötti összefüggést is differenciálja.
- A családi háttér differenciáló hatásán belül az egyes iskolai környezeti tényezők mérsékelten javítani tudnak a tanulói eredményeken, *pozitívan tudják befolyásolni* a tanulói eredményeket.
- A pedagógusok együttműködései elsősorban a tananyagok cseréjében mutatkozik meg, más területeken kevésbé jellemző.
- Eredményességérzése erősebben függ az iskolavezetővel és a tanulókkal való kapcsolattól, mint a kollégákkal való kapcsolattól.

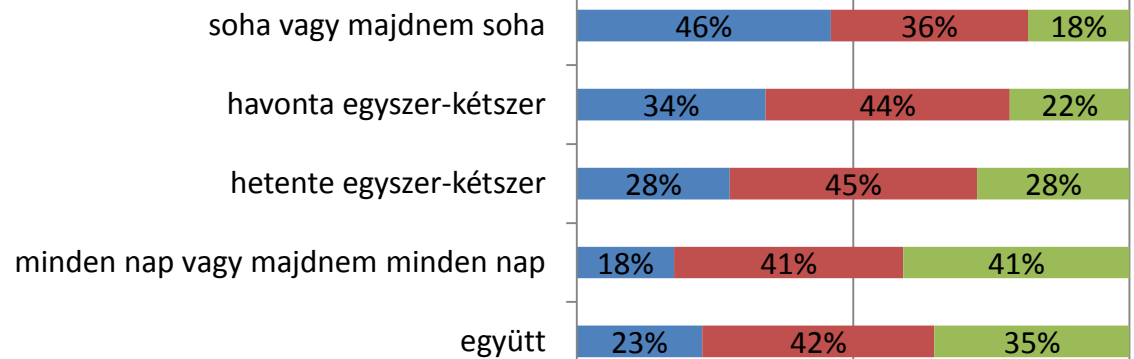
A családi háttér, a szülői támogatás és a továbbtanulási szándék összefüggései, %

Szülők iskolázottsága

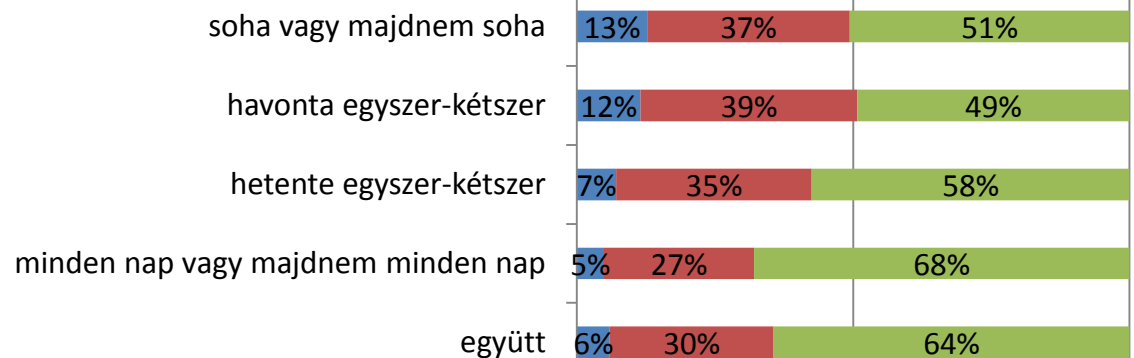
A család megbeszéli az iskolában történeteket

0% 50% 100%

20% vagy ennél kevesebb

60% vagy ennél nagyobb

Alapfok vagy érettségi nélküli középfok

Érettségit adó középfok

Felsőfok

Egyes együttműködési formák előfordulása a pedagógusok körében, %

		Teljes minta	Szülők iskolázottsága: ISCED3 -20%
Tanulók	Sikereket ér el a tanulókkal	.370**	.223**
	A nehezen kezelhető és motiválatlan tanulókkal is siker elérése	.358**	.300**
	Jó tanár-diák kapcsolat	.225**	.342**
	Könnyű kapcsolatteremtés a tanulókkal	.216**	.259**
Iskola- vezető	Megbeszéli pedagógiai céljait a pedagógusokkal	.120**	.155**
	Fejlesztési javaslatot tesz, ötleteket ad	.119**	.200**
	Probléma esetén megbeszélést kezdeményez	.117**	.110*
	Látogatja a pedagógusok óráit	.093**	.085
Kollégák	Közös tevékenységekben való részvétel (pl. projektek)	.100**	.101
	Célokat megvitató tantestületi értekezleten v.részvétel	.085**	.063
	Azonos évfolyamok oktató pedagógusok megbeszélése	.084**	.091
	Mások óráinak megfigyelése	.083**	-.049
	Taneszközök, tananyagok cseréje	.038*	.012
Oktatási anyagok megbeszélése	.006	.038	

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

www.ofi.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE